HÉTKÖZNAPI GYŐZELEM

7. Akikre mindig lehet számítani II.

— Jó reggelt!
— Adj' sten!
— Na, hát akkor...
— Indulhatunk.

A két lomha ökör kivezetődik az istállóból és a szekérrúd mellé kerül. Galambos Károly és Végh András takarmányosok foglalatoskodnak körülöttük, teszik az igát a jószág nyakába, igazítják az ülést, dobják kocsira a kötelet, villát, meg ami kell. Mindegyik a maga „reszortját", ahogy megszokták. Nem szólnak semmit, nem is nézik talán, mit csinál a másik. Tudják anélkül is, hogy a másik is pontosan azt teszi, ami szükséges ahhoz hogy a fogaskerekek ma is pontosan kapcsolódjanak egymásba. Még érkezni is egyszerre érkeznek rendszerint, s ha elhangzott az elengedhetetlenül szükséges jóreggelt körüli érdeklődés, ha a gépi pontossággal begyakorolt mozdulatok nyomán „kész a kocsi", a takarmányos kettős megindul napi munkája után. Még az is biztos, hogy melyikük szól oda a két jószágocskának, hogy: No, mehetünk. Nem tévesztették még össze soha, kinek mi a tennivalója, pedig erről soha nem beszéltek még egy szót egymás között sem.

A Petőfi állatállománya harminc istállóban várja, hogy az öt takarmányos fogat egyike odaszállítsa a mindennapi szénát, szalmát, abrakot. Ezek közül az egyik Galambosék fogatja.

Hozzák, ami szükséges. Pontosan érnek mindenhova, akár a metronóm mutatója. Fújhat a szél, eshet az eső, hordhatja a vihar a havat, mindegy. Mire kell, minden a kéznél, minden a helyén. Teszik a dolgukat, villáznak, kocsikáznak — szótlanul.

Nagy dolognak kell történni ahhoz, hogy többet beszéljenek a szokásosnál, pedig nemhogy haragban nincsenek, nem is voltak soha, hanem még az ételt sem esnek nekik jól egymás nélkül. Éppen csak kevésbeszédűek. Annál többet járt a kezük! Mindenki dicséri őket.

Az egyik nap — még a nyár-eleji viharos napokon — történt, hogy ülnek a megrakott szekéren, bandukolnak a jószágok szépen, csendesen a soronkövetkező állomáshoz, mikor felnéz egyikük az égre. A másik már csak megjegyezte:

— Alighanem!

Szóval egyet gondoltak megint, szokás szerint. Az volt ugyanis ebben a megjegyzésben, hogy váratlanul nagy vihar készülődik, jó lesz igyekezni, mert van még fordulnivaló, aztán ki tudja, mit hoz a következő félóra. Aminek pedig a helyén kell lenni, az nem várhat!

A vihar azonban megtréfálta a két takarmányost. Olyan váratlanul felborította szekerestől, szénástól a csendesség két képviselőjét, hogy igazán nem volt idejük közben elmélkedni. Ha mindez nem jár azzal a veszéllyel, hogy emiatt később érkezik a „hozomány" a rendeltetési helyére, nem lett volna semmi rendkívüli a dologból. Így azonban, hogy ez a veszély nagyon is veszedelmes közelségben ott ólálkodott, felállították a szekeret, villára kaptak s aztán — mondták egymásnak a magukét! Hogy ilyen viharban így kell, meg amúgy kell rakni azt a szekeret! — s közben akkora villával dühöngtek, hogy mire a „szakoktatási" vitának vége volt, egy szálig szekéren volt a takarmány is. Mivel pedig egyéb vitaalap nem volt, felkapaszkodtak ők is, elhelyezkedtek — háttal egymásnak, mint ahogy mindig is szoktak —, pattant az ostor és az ökrök lomha járással indultak újra az istállók felé. Azóta sem esett több szó róla, mert hiszen miért is esett volna? A takarmány időben a helyén volt! Mi lenne, amiről még érdemes, vagy szükséges beszélni ezentúl is?

Galambos Károly és Végh András takarmányszállító fogatosok.

Krumplis-vedés idején akkora szükség volt a munkáskezekre, mint a falat kenyérre, vagy annál is nagyobb. Írtunk is már erről. Az elnök végül is az állattenyésztőkhöz fordult — többek között — segítségért.

Ángyán bácsi is állattenyésztő. Kommunista, veterán munkás. Jóval túl jár a hatvanon. Ha akarna, nyugdíjba is mehetne. Csakhogy ő nem megy — egyelőre. Nem megy, mert azért „mégis csak jó ám az öreg is a háznál!" S bizony, így igaz ez! Nagyon jó!

Ángyán bácsi is hallgatta, amit az elnök mond. Értette is, meg érezte is, hogy nagyon igaz a beszéd. Ha a krumpli tönkremegy abban a földben, ha azok a százezrek csakugyan kiesnek az emberek zsebeiből... Nem tanulta ő a beszéd művészetét, hogy most lelkes szónoklattal állhatott volna az elnök mellé. Hanem megtanult győzni az élet nehézségein, s tudta, hogy van az emberekkel való beszédnek beszédnél is ékesebb formája. Végig sem ért az elnök a beszédben, Ángyán bácsi kosarat kerített, kapát csapott a vállára, s csak ennyit mondott:

— No, akkor én megyek! Háromig minden nap jöcskán van idő!

Nem nézett senkire, vissza se tekintett, hogy jön-e valaki utána, indult — egyedül! Dacosan, akarattal, a harcos lelkesedettségével, mikor valaki tudja, hogy igaz ügyért fog fegyvert.

Nem maradt egyedül Ángyán bácsi, dehogy maradt! Nyolcvanhárom állattenyésztővel együtt ért a krumpliföldre, s amíg egy kosár krumpli aludt a szárukszáradt bokrok alatt, az állatgondozók reggeli munkájuk után nem hazafelé indultak, hogy kipihenjék a hajnali munka fáradtságát, hanem a krumpliföldre! Vitte őket az eszük, s mondjuk ki bátran, ekkor már a szívük is. Mint ahogy az öreg Ángyán bácsit is, mindkettőt hajtotta, élettapasztalata és bölcsessége, no meg a szíve, amely őszintén és igaz emberként köti őt a Petőfihez. Amikor elindult, tudta is, érezte is, hogy mennie kell! Menni, indulni, így mondani ki azt a mondatot, amelyik minden szónoklatnál többet ér ezen a világon. A tettek nyelvén kell szólni az emberekhez!

Sorolhatnánk a történeteket, a remeknél remekebb embereket még oldalakon át. Szép számmal vannak hozzájuk hasonlók. Nagyszerű képet lehetne festeni például Faa Sándornéról, aki 431 munkaegységet szerzett az elmúlt esztendőben, s már az idén januárban is teljesített harmincegyet. Fejőnő a tehenészetben, de ha szükség van rá, kapálja a répát, a krumplit, szedi a markot, s ember legyen a talpán, aki túldolgozza! Nagy Gábornénak 273 munkaegység ékesíti a könyvét. Ha valaha kései leszármazottai veszik kezükbe ezt a könyvet, kiolvassák-e majd belőle a hősi helytállás, az acélos, kitartó női akarat 273 nagyszerű fejezetét? Bregócs Imre 881, Király János 672, ifjú Király Ferenc 417 munkaegységnyi munkát teljesített. (Király két hónapig betegállományban volt, azért „ilyen kevés" a teljesítménye!) Van-e óda a világon, amelyik szebben, ékesebb nyelvezettel, dicsőbb sorokkal tudná dicsérni magát a munkát, a győznitudó, jövőjét diadalmasan formáló embert?

Kik hát ők? Miféle emberek?

A hétköznapok hősei! A kialakulóban levő egységes paraszti osztály nagyszerű hírnökei, — egyszerű falusi emberek! Ők már felismerték, hogy a termelőszövetkezet nemcsak tagokból és földekből áll, hanem a szövetkezeti tagság szívéből, munka iránti szeretetéből, becsületéből is. Igaz, végső soron ők is a megélhetésért dolgoznak, ahogyan ezt ma még sokan mondják. Csakhogy élni sokféleképpen lehet! Az is él, aki hetven munkaegységet teljesít egy esztendőben, mint Körmendi János, és az is, akinek nyolcszáz egységet érő munkája fekszik az év végén kiosztott pénzben, termékben, szövetkezeti vagyonban. A szocialista falu, a jómódú parasztság, a magas kultúrájú egységes parasztosztály megvalósítói, élharcosai ők elsősorban! A Bognárok, Ángyánok, Vass Andrások, Faa Sándorék, Nagy Sándorok. Ők, akiknek az útja még nem szélesre taposott, zökkenőktől mentes út, de mégis csak olyan út ez, amelyen egyre többen, egyre több százezren járnak.

Szanati Anna
Vágvölgyi László
(Folytatjuk)
Következik:
AKIK MEG MEGBOTLANAK!

Lendítsük fel a szarvasmarha-tenyésztést!

A HARMADIK gazdasági évet is már megkezdtük azóta, hogy megyénkben szövetkezeti útra tért a dolgozó parasztság. A legutóbbi két esztendő tapasztalatai, tanulságai azt igazolják, hogy szocialista nagyüzemeink minden vonatkozásban kiállták a próbát, a kettős feladatot sikeresen valósítottuk meg. A Statisztikai Hivatal napokban kiadott jelentése is ezt igazolja. Ugyanakkor — és a Statisztikai Hivatal jelentése is ezt bizonyítja — van még számos tennivalónk mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben. Most csak az állattenyésztésről — azon belül is csak a szarvasmarha-tenyésztésről — szólunk, mivel ez az a terület, ahol legnagyobb az elmaradás, ahol legtöbb a tennivaló.

Megyénk szarvasmarha állománya a legutóbbi két esztendőben jó néhány ezer darabbal csökkent. A csökkenés törvényszerűen a háztáji gazdaságokban következett be. A közös gazdaságok szarvasmarha állománya szaporodott ugyan, de a valóság jócskán elmaradt a lehetőségek mögött. Márpedig az ország növekvő igényeinek kielégítését, a külkereskedelmi forgalom növelését most már a közös gazdaságok termelésére alapozva kell elvégeznünk.

Jelenleg az a legfontosabb feladat, hogy a szarvasmarha állomány további csökkenését megállítsuk, olyan állományt alakítsunk ki, amellyel kondícióban is, tenyészértékben is végre tudjuk hajtani az ötéves tervben a szarvasmarha tenyésztésben előirányzott feladatokat. Mit kell tenniük ezért termelőszövetkezeteinknek, melyek a legfontosabb feladataik?

A LEGFONTOSABB feladat: növelni a szaporulatot és minden életképes borjút felnevelni, akár tenyésztésre, akár hizlalásra. A tehenek fedeztetése ma már nagyrészben mesterséges megtermékenyítéssel folyik. Tavaly a teheneknek mindössze 61 százaléka lett vemhes. Ez rendkívül kevés, ezen a helyzeten sürgősen változtatni kell. A termelőszövetkezeteknek körülbelül egyharmadában lehetőség van arra, hogy egy tanfolyam elvégzése után a termelőszövetkezet állattenyésztésében dolgozó valamelyik — szarvasmarhákat szerető és hozzájuk értő — tag végezze az inszeminálást. Másrészt a körzetek jelenlegi felosztásán is változtatni kell néhány helyen. Ezzel, és az inszeminálás gondosabb elvégzésével rövid időn belül — még ebben az évben — elérhető, hogy a tehenek vemhességi aránya legalább 75 százalék lesz.

Egy másik fontos feladat ugyancsak a szaporulat növekedésével kapcsolatos. Minél több üszőt kell tenyésztésbe fogni. Ebben az évben megyénk szarvasmarha állományából 8500 üszőt kell vemhesíteni. Ez egyrészt gondozási, takarmányozási és fedeztetési feladatokat ad, másrészt megköveteli, hogy minden borjút — a háztáji gazdaságokban és termelőszövetkezetekben elletteket egyaránt — felneveljünk. A háztáji gazdaságok borjúszaporulata rendkívül nagy, és jórésze eladásra kerül. A termelőszövetkezetek, az Állatforgalmi Vállalat vásároljanak fel minden eladásra kínált borjút a háztáji gazdaságokból! Minden erő egységbe fogásával megvan annak a lehetősége, hogy ez évben 10—14 ezer darab borjút felneveljenek.

A BORJÚK felnevelésében már nem járunk töretlen úton. Jó néhány termelőszövetkezetünk már tavaly is sikeresen birkózott meg ezzel a feladattal. A nemesvámosi Petőfi Termelőszövetkezet 290 darabot nevelt fel, valamennyit választási korban vásárolták. A lovászpatonai Új Élet Termelőszövetkezetben már szinte törvény, hogy a háztáji jószág szaporulatát a termelőszövetkezet megvásárolja — a tavalyi évben 120 borjút vásároltak meg, és neveltek fel. A balatonfőkajári termelőszövetkezetekben tavaly 60 borjút neveltek fel, az idei tervük 100 darab.

A választott borjúk felnevelése különösebb beruházás, nagyüzemi épületek nélkül is megoldható. A nemesvámosiak például 17 háztáji istállóban helyezték el a borjúkat. Hasonló megoldás bármelyik termelőszövetkezetben adva van, csak élni kell a lehetőséggel. Minél előbb és minél nagyobb számban.

Fontos feladat a gondozás is. Minden termelőszövetkezetben el kell érni, hogy az állattenyésztésben teljes értékű és állandó munkások legyenek. Ez évben több helyen is „váltott műszakban" dolgoztak a tehenészek. Így aztán előfordult, hogy senki sem volt felelős a fedeztetésért, de esetenként még az etetésért, takarmányelőkészítésért, trágyázásért sem. Magyarpolányban történt meg tavaly, hogy 48 tehén közül mindössze kilenc ellett, s a hanyag gondozás következtében elpusztult három borjú.

A MEGFELELŐ állattenyésztő törzsgárda kialakításához két dolog szükséges.

Mindenekelőtt biztosítani kell az anyagi érdekeltséget. A szövetkezetek egy részében igen jó hatással lenne, ha a fedeztetés vagy a leválasztás után járó munkaegységet — legalább annak felét — készpénzben azonnal kifizetnék. Emellett nagyon fontos, hogy az állatgondozók tisztában legyenek a kereseti lehetőségekkel. Tudják mikor, mi után hány munkaegység jár. Az állattenyésztésben úgy állapították meg a munkaegységeket, hogy feltétlenül jól járnak a jó gondozók, ha ismerik mikor, miért, mit kell elvégezni. A magyarpolányi tehenészek körülbelül 200—250 munkaegységtől estek el azzal, hogy a 48 tehénből legalább negyvenet nem fedeztettek, nem volt ellés és leválasztás. Ehhez jön még az a károsodás, ami őket és egyúttal az egész szövetkezetet érte azáltal, hogy a nem fedeztetett tehenek elapadtak, nem volt tejpénz, nem volt a kifejt tej után járó munkaegység.

Hasonlóan fontos a törzsgárda kialakítása szempontjából, hogy biztosítják-e az állattenyésztésben dolgozók szabadnapját. Ezt váltós tehenész munkába állításával úgy lehet megoldani, hogy legalább minden második vasárnapja, esetleg hetenként egy-egy estéje is szabad legyen a tehenésznek. Ez megoldaná az állattenyésztésben dolgozók tanulásának, művelődésének, szórakozásának a kérdését, ami ma még elég hiányos.

Ugyancsak a szarvasmarha tenyésztés fejlesztésének alapvető feladatai közé tartozik a takarmány-ellátás megjavítása. Ezúttal csak a rétek, legelők javításáról essen szó. Megyénkben 130 ezer hold rét, legelő van. Közismert rétjeink, de különösen legelőink gyakran siralmas állapota. Még ebben az évben el kell érni termelőszövetkezeteinknek, hogy ne maradjon egyetlen hold rét vagy legelő sem, amelyen valamilyen munkálatot nem végeztek volna. Megfelelő higításban alkalmazni kell a trágyalevés öntözést, megfelelően érett istállótrágyával trágyázni kell. Ahol lehetőség van rá, ott műtrágyát is kell használni. Végül, ahol egyik eljárás sem alkalmazható még ez évben, ott legalább a gyomtalanítást el kell végezni. Minden tüskét, bokrot, kórót ki kell irtani a rétekről, legelőkről. És ezt a munkát évről évre rendszeresen el kell végezni.

A SZARVASMARHA tenyésztés fellendítésének ezek csak a legalapvetőbb kérdései. De legalább ezeket feltétlenül el kell végeznünk ahhoz, hogy terveinket eredményesen valósíthassuk meg. **(Sz. A.)**